

# INSPIRATION TIL GENNEMGANG AF DEMOTEST TIL 3. KLASSE

Folkeskolens nationale overgangstest skal bruges i perioden efteråret 2022 til foråret 2026, herefter vil de blive afløst af Folkeskolens nationale færdighedstest.

Selve testen skal afvikles i uge 35–37, i 2022 dog i uge 45–47. Testen tager i alt 45 minutter, heraf er de første 5 minutter til testen i afkodning. Når de 5 minutter er gået, skal du lukke testen, og åbne for 2. del, som rummer opgaver i sprogforståelse og tekstforståelse. Der er således 40 minutter til 2. del af testen.

I forbindelse med gennemgangen af demoopgaver kan du også lægge mærke til, om opgaverne virker alt for svære for enkelte elever. I givet fald må du i samråd med skolens leder overveje, om enkelte elever skal aflægge test på særlige vilkår eller helt fritages. Du kan læse mere om testene, om muligheder for at aflægge test på særlige vilkår eller blive fritaget [her](#).

I starten af 3. klasse, hvor testen skal gennemføres, kan det at læse ordene i sig selv være en udfordring for nogle af eleverne. Da eleverne på dette tidspunkt ikke kan testes med ordblindetest, er der intet belæg for at give dem adgang til at bruge fx oplæsningsprogram ved afvikling af testen. Der er dog stadig mulighed for at tildele enkelte elever ekstra tid. Husk at afgørelse om afvikling af prøven på særlige vilkår altid skal træffes af skolens leder efter samråd med forældre og elever – eventuelt også på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering.

Når du gennemgår demotestene med eleverne, må du derfor også undervejs tale med dem om, hvad de kan gøre, hvis de ikke kan læse ordene på skærmen.

## Afkodning

Opgaverne i afkodning på 3. klassetrin består udelukkende af ordkæder, hvor eleven ved hjælp af to streger skal adskille præcis tre ord. Fx isbilko → is | bil | ko. Der skal altid sættes to streger, og der er altid tre almindeligt kendte danske ord i ordkæden. At have en grundlæggende forståelse af relationen mellem det skrevne bogstav og den talte lyd, samt en bevidsthed om dansk ortografi (dvs. viden om og erfaringer med, hvordan dansk ord "kan se ud") er af afgørende betydning for hurtig og effektiv læsning af tekster.

Testen i afkodning afvikles på 5 minutter på 3.- 8. klassetrin. Hvis nogle elever bliver færdige med opgaverne, inden tiden er gået, så skal du lukke for deres test. Når de 5 minutter er gået, så skal du lukke for resten af testene, uanset hvor mange opgaver den resterende del af eleverne har nået at besvare. Dette er indført, fordi både rigtighed og hastighed er af afgørende betydning for vurdering af elevernes afkodningsfærdigheder.

Her er forslag til, hvordan du kan tale med klassen om de tre demoopgaver i profilområdet.

**Demoopgave 1**

Sæt to streger, så der bliver tre ord

Eksempel:

isbilko >> is | bil | ko

Klik der, hvor ordet deles

to du jeg

[Svar / gå videre](#)

"Her et eksempel på en ordkædeopgave. I skal sætte to streger, og så der kommer til at stå tre rigtige danske ord.

Er der nogen, der kan se, hvilke ord det er?

Ja, det er helt korrekt: to – du – jeg.

Prøv at besvare opgaven på skærmen."

### Demoopgave 2

Sæt to streger, så der bliver tre ord

Eksempel:  
isbilko » isbilko

Klik der, hvor ordet deles

blødentern

Svar / gå videre

"Her er en ny ordkæden. Hvor mange ord kan I finde?"

Lad eleverne finde ord i ordkæden – der er i alt 11 danske ord gemt i ordkæden:

blød – bløde – lød – løden – ød – øde – den – en – ter – tern – er.

Ifølge retskrivningsordbogen er der faktisk ét ord mere: ente, som er et talord (den hundred(e) (og) ente gang), men det er næppe et ord, som elever i 3. klasse kender til.

"Kig nu på ordkæden igen. Denne gang skal I bruge alle bogstaverne, og I skal finde tre ord.

Er der nogen, der kan se hvilke tre ord, der er gemt i ordkæden?

Ja, det er rigtigt: blød – en – tern.

Når I arbejder med ordkæder, så skal I huske, at I altid skal finde tre rigtige ord, så husk at tjekke alle tre ord, inden I går videre til næste opgave."

### Demoopgave 3

Sæt to streger, så der bliver tre ord

Eksempel:  
isbilko » isbilko

Klik der, hvor ordet deles

slagsnobamse

Svar / gå videre

"Her er den sidste ordkæde. Hvor mange ord kan I mon finde i den?

– der er i alt 9 danske ord gemt i ordkæden:

slag – slags – lag – lags – ag – snob – sno – bamse – se.

Ifølge retskrivningsordbogen er der faktisk ét ord mere: ba, som er en forkortelse for akademisk grad, men det er næppe et ord, som elever i 3. klasse kender til.

"Nu skal I iegn bruge alle bogstaverne og finde tre ord. Er der nogen, der kan se hvilke tre ord, der er gemt i ordkæden?

Ja, det er rigtigt: slag – sno – bamse.

Mon der er nogen, der valgte: slags – no – bamse?

Slags og bamse er jo gode danske ord, mens "no" er et engelsk ord, så den løsning duer ikke."



## Sprogforståelse

Opgaverne i sprogforståelse handler om at forstå betydningen af ord eller forstå faste udtryk. Hvis man skal forstå indholdet i en tekst, er det vigtigt, at man både forstår (bi)betydningen af de enkelte ord og (bi)betydningen af udtryk i teksten.

I testen indgår tre opgavetyper, som handler om at forstå betydningen af ord – og én opgavetype, som handler om faste udtryk:

1. Hvad betyder (et ord)? – demoopgave 4 og 5.
2. Hvilket ord betyder ... ? – demoopgave 6 og 7.
3. Hvilket ord passer ikke ind? – demoopgave 8 og 9.
4. Hvad betyder (fast vending)? – demoopgave 10 og 11.

Jeg vil foreslå, at du gennemgår opgavetyperne én efter én. Der er to eksempler til hver opgavetype.

### Demoopgave 4

Hvad betyder **bekymret**?

Sæt et X

forelsket

glad

urolig

vred

[Svar / gå videre](#)

“Øverst kan I læse opgaven: Hvad betyder bekymret?

I kan se, at bekymret er skrevet med fed skrift, på den måde kan I tydeligt se hvilket ord, I skal forstå betydningen af.

Under den blå bjælke er der fire svarmuligheder: Én er korrekt, de tre andre er forkerte. Ordene står altid i alfabetisk orden, så I kan ikke ud fra rækkefølgen gætte hvilket ord, der er det rigtige.”

Læs de fire svarmuligheder højt for klassen, og tal om, hvad man kan gøre, hvis man er i tvivl om, hvad 'bekymret' betyder (urolig er det korrekte svar): Man kan fx have en fornemmelse af, om ordet er noget positivt eller negativt, eller man kan bruge udelukkelsesmetoden blandt de fire svarmuligheder.

### Demoopgave 5

Hvad er en **præmie**?

Sæt et X

en belønning

en tegning

en tvilling

en viking

[Svar / gå videre](#)

“Denne gang er opgaveordet et navneord – så derfor står der: Hvad er *en* præmie? Under den blå bjælke er der igen fire svarmuligheder, og igen er de én, som er korrekt, mens de tre andre er forkerte. Ordene står som altid i alfabetisk orden, så I kan ikke ud fra rækkefølgen gætte hvilket ord, der er det rigtige.

Hvilket svar er det rigtige? En belønning!

Er der nogen, der kan forklare hvad en tegning / en tvilling / en viking er?”

### Demoopgave 6

Hvilket ord betyder **løbe meget hurtigt**?

Sæt et X

hoppe  
 jogge  
 lunte  
 spæne

Svar / gå videre

"Øverst kan I læse opgaven: Hvilket ord betyder løbe meget hurtigt? I kan se, at 'løbe meget hurtigt' er skrevet med fed skrift. I skal altså finde ud af hvilken af de fire svarmuligheder, som betyder det samme som 'løbe meget hurtigt'."

Læs de fire svarmuligheder højt for klassen, og tal om hvad de fire ord betyder. I dette tilfælde handler alle fire ord om noget med at komme fremad. Prøv eventuelt at få elevernes til at vise, hvordan man hopper, jogger, lunter eller spæner. Tal også om, hvorfor de tre forkerte svar ikke kan være det rigtige svar.

### Demoopgave 7

Hvilket ord betyder **modbydelig**?

Sæt et X

frisk  
 styg  
 træt  
 vild

Svar / gå videre

"Denne gang skal I finde ud af, hvilket af de fire ord, der betyder modbydelig.

Er der nogen, som ved, hvad det betyder?"

Tal med klassen om, hvad man kan gøre, hvis man er i tvivl. Få eleverne til forklare betydningen af ordene: frisk, stryg, træt, vild. Man kan fx godt være både vild og modbydelig – men man kan også være vild uden at være modbydelig. Få eleverne til at komme med eksempler på det.

### Demoopgave 8

Hvilket ord passer ikke ind?

Sæt et X

brev  
 kost  
 rive  
 spade

Svar / gå videre

"I denne opgave skal I finde et ord, som ikke passer sammen med de tre andre ord. Der står: Hvilket ord passer ikke ind? I skal tænke over, hvad de fire ord – brev, kost, rive, spade – betyder.

Hvorfor passer ordet brev ikke ind?"

Få eleverne til at formulere en forklaring. De må meget gerne opdage, at de tre andre ord tilhører en fælles kategori, i dette tilfælde: haveredskaber.



### Demoopgave 9

Hvilket ord passer ikke ind?

Sæt et X

eng

skib

skov

strand

Svar / gå videre

Læs de fire ord op for klassen: eng, skib, skov, strand og spørg:

"Hvilket ord passer ikke ind?"

Hvorfor passer ordet skib ikke ind? Får eleverne til at formulere en forklaring. Det kan fx være, fordi de tre andre ord har noget med naturen at gøre."

Måske var der nogen, som mente, at det var ordet 'eng', der ikke passede ind, fx fordi det kun er på tre bogstaver, eller fordi det ikke starter med s. Tal med klassen om, at i denne opgavetype skal man *kun* tænke på ordenes betydning – ikke på form eller lyd.

### Demoopgave 10

Hvad betyder **brække sig**?

Sæt et X

dække op

give op

kaste op

knappe op

Svar / gå videre

"Nogle gange bruger vi faste vendinger, når vi taler, for at gøre vores fortælling mere levende.

En fast vending er et udtryk, hvor man faktisk ikke siger præcis det, man mener.

Lad mig give et eksempel: Når man skal lave noget, som er meget svært, så kan man sige, at man skal 'holde tungen lige i munden'. Det betyder jo ikke, at tungen skal være helt lige i munden (vis det eventuelt). Det betyder noget andet. Hvem ved, hvad det betyder? Ja, det betyder at man skal gøre sig rigtig umage! De næste to opgaver vi skal kigge på, handler om at forstå faste vendinger.

Øverst kan I læse opgaven: Hvad betyder brække sig? I kan se at 'brække sig' er skrevet med fed skrift, på den måde kan I tydeligt se, hvilken fast vending I skal forstå betydningen af.

Under den blå bjælke er der som altid fire svarmuligheder: Én er korrekt, de tre andre er forkerte. Ordene står altid i alfabetisk orden, så I kan ikke ud fra rækkefølgen gætte hvilket ord, der er det rigtige."

Læs de fire svarmuligheder højt for klassen. Mon ikke de fleste ved, hvad de betyder?

Tal med klassen om, hvad man kan gøre, hvis man er i tvivl om, hvad 'brække sig' betyder. Man kan måske prøve at se billedet for sig (altså forstå den konkrete betydning af det faste udtryk). Hvordan gør man, når man brækker noget? Hvordan mon man så gør, når man brækker sig (selv)?

Man kan også bruge udelukkelsesmetoden blandt de fire svarmuligheder: Hvad betyder dække op / give op / knappe op?

### Demoopgave 11

Hvad betyder **krumme et hår på nogens hoved**?

Sæt et X

gøre nogen fattig

gøre nogen fortræd

gøre nogen lykkelig

gøre nogen smuk

Svar / gå videre

"Denne gang skal I finde ud af, hvad udtrykket 'krumme et hår på ens hoved' betyder."

Læs de fire svarmuligheder højt for klassen.

"Mon der er nogen, der ved, hvad det betyder?"

Tal igen med klassen om, hvad man kan gøre, hvis man er i tvivl om, hvad 'krumme et hår på ens hoved' betyder. Man kan måske prøve at se billedet for sig (altså forstå den konkrete betydning af det faste udtryk). Hvad gør man, hvis man 'krummer et hår på ens hoved'? Det er noget, man gør ved nogen andre. Mon det er noget godt? Hvad gør man, hvis man fx krummer et stykke papir? Hvad sker der så? Hvad sker der, hvis man krummer en andens hår? Måske har de fleste en fornemmelse af, at det ikke er noget positivt?

Man kan også bruge udelukkelsesmetoden blandt de fire svarmuligheder:

gøre nogen fattig / lykkelig / fortræd / smuk

Det rigtige svar – gøre nogen fortræd – er nok også det sprogligt sværeste udtryk, så i dette tilfælde kan udelukkelsesmetoden være en nødvendighed. Og nogle gange så er man til sidst nødt til at gætte på det, man mest tror på. I dette tilfælde vil nogen måske være i tvivl om, det er gøre nogen fattig eller gøre nogen fortræd, der er det korrekte, fordi de to andre svar muligheder er positive.

## Tekstforståelse

Opgaverne i tekstforståelse handler at forstå både på, mellem og bag linjerne.

I testen indgår 3 forskellige opgavetyper:

1. Multiple Choice med ét svar – demoopgave 12 og 13.
2. Multiple Choice med flere svar – demoopgave 14 og 15.
3. Clozeopgaver (parentesopgaver) – demoopgave 16 og 17.

Jeg vil foreslå, at du gennemgår opgavetyperne én efter én. Der er to eksempler til hver opgavetype.

### Demoopgave 12

Hvad har Søren og Mette?

Søren og Mette bor ved en sø.  
De har en båd.  
De ror i båden, når de vil ud på søen.

Sæt et X

en and

en bil

en bro

en båd

Svar / gå videre

"Øverst kan I læse det spørgsmål I skal finde svaret på: I skal altså finde ud af, hvad det er, som Søren og Mette har.

Under den blå bjælke er der som altid fire svarmuligheder: Én er korrekt, de tre andre er forkerte. Ordene står som altid i alfabetisk orden, så I kan ikke ud fra rækkefølgen gætte hvilket ord, der er det rigtige.

Hvilke svarmuligheder har I? en and / en bil / en bro / en båd."

Læs derefter teksten højt og tal om, hvilket svar der er det rigtige. Få eleverne til at vise hvor i teksten, de finder svaret.



### Demoopgave 13

#### Hvor er Sofie?

Sofie holder hænderne for ørerne. Det lærer meget. Hun kigger op og kan se et stort blankt fly passere. Hun skynder sig efter sine forældre. De triller hurtigt med kufferterne og er allerede på vej ind. Mor har passene i hånden, og far har billetterne. Sofie kan gennem vinduerne se store fly, der gør klar til afgang. Sofie har glædet sig meget længe. Det er slet ikke til at forstå, at de endelig er her.

Sæt et X

Sofie er i lufthavnen.

Sofie er i lyntoget.

Sofie er i svømmehallen.

Sofie er i zoologisk have.

Svar / gå videre

”Hvad skal I finde svar på i denne tekst?

Rigtigt: Hvor er Sofie?”

Læs de fire svarmuligheder højt for klassen.

Læs derefter teksten højt og tal om hvilket svar, der er det rigtige.

Få også eleverne til at forklare, hvorfor de tre andre svar ikke er rigtige:

- Hun kan ikke være i lyntoget, for der står ikke noget om station, skinner, tog, kupe eller andet, som vi kan knytte til billedet af et tog.
- Hun kan ikke være i svømmehallen, for hun har kufferter eller pas med. Det skal hun ikke bruge i svømmehallen.
- Hun kan ikke være i zoologisk have, for der bliver slet ikke nævnt nogen dyr.

### Demoopgave 14

#### Rigtigt eller forkert?

Der er mange bier i haven, derfor er Sine bange for at blive stukket. Men bier er slet ikke så farlige, og det er kun hunnerne, der kan stikke. Hvis en bi bliver klemt, så stikker den.

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert
Sine er bange for bier.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sine bliver stukket af en bi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Det er kun hannen, der kan stikke.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bier stikker, hvis man klemmer dem.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Svar / gå videre

”I testen møder I også nogle opgaver med tekster, hvor I skal finde ud af, hvilke af udsagnene under den blå bjælke, der er rigtige, og hvilke der er forkerte. I denne opgavetype står udsagnene ikke i alfabetisk orden; rækkefølgen følger teksten.”

Læs teksten højt for klassen og tal om de fire udsagn, og få eleverne til at reflektere over udsagnene et efter et:

– Sine er bange for bier’ – er det rigtigt eller forkert?

Det er rigtigt. Det står ikke direkte i teksten, men der står, at hun er bange for at blive stukket.

– Sine bliver stukket af en bi – er det rigtigt eller forkert?

Det er forkert, fordi der ikke står noget om, at hun bliver stukket.



– Det er kun hannen, som kan stikke – er det rigtigt eller forkert?

Det er forkert. I teksten står, at det kun er hunnerne, som kan stikke.

– Bier stikker, hvis man klemmer dem – er det rigtigt eller forkert?

Det er rigtigt. Det står direkte i teksten i linje 4. Få eleverne til at pege på det sted, hvor svaret står.

**Demoopgave 15**

**Rigtigt eller forkert?**

Det var en tidlig morgen. Det var sommer og sol og ferie. Måger skreg oppe under den blå himmel, ude på havet lå der både - nogle med sejl og andre med motor. Og inde på land var Sille og Lotte og Peter og Jan på vej ned til "Kisten" for at tage det første bad på den dag.

"Kisten" var det bedste sted at bade, når man boede i Nyby og havde lært at svømme. Der var dybt vand, en høj, stejle klippe til at hoppe ud fra og nogle lave flade nogle til at ligge og sole sig på, når man kom op af vandet igen.

Sæt et X i hver linje

	Rigtigt	Forkert
Der var ikke en lyd at høre denne morgen.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sille, Lotte, Peter og Jan sejlede ud på havet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
"Kisten" var et ishus på stranden.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sille, Lotte, Peter og Jan boede i Nyby.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Der var ikke særlig dybt vand.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Man kunne sole sig på de flade klipper.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

[Svar / gå videre](#)

Læs teksten højt for klassen og tal om de seks udsagn, og få igen eleverne til at reflektere over udsagnene et efter et:

– Der var ikke en lyd at høre denne morgen. – er det rigtigt eller forkert?

Det er forkert, for der står, at mågerne skreg.

– Sille, Lotte, Peter og Jan sejlede ud på havet. – er det rigtigt eller forkert?

Det er forkert, for der står "Inde på land var Sille, Lotte, Peter og Jan på vej..."

– "Kisten" var et ishus på stranden. – er det rigtigt eller forkert?

Det er forkert, for der i linje 6 står, at "Kisten" var det bedste sted at bad. Få eleverne til at pege i teksten, hvor det står.

– Sille, Lotte, Peter og Jan boede i Nyby – er det rigtigt eller forkert?

Det er rigtigt, men det står ikke direkte i teksten. Men der står "Kisten" var det bedste sted at bade, når man boede i Nyby

– Der var ikke særlig dybt vand – er det rigtigt eller forkert?

Det er forkert, for der står, at der var dybt vand.

– Man kunne sole sig på de flade klipper. – er det rigtigt eller forkert?

Det er rigtigt. Det står direkte i teksten.



## Demoopgave 16

Hvilket ord passer i teksten?

Klik på svar

Jens bor på landet.  
Han har en gård.  
På gården er der dyr.  
Hver dag kommer mælkebil.  
Den henter (høns, korn, mælk, vand).

Svar / gå videre

"I testen møder I også nogle opgaver med tekster, hvor der inde i teksten er gemt nogle parenteser med fire ord. I skal vælge, hvilket af de fire ord, som passer bedst ind i sammenhængen."

Læs hele teksten højt. Læs alle fire ord i parenteser højt og spørg: Hvilket ord synes I, passer bedst i sammenhængen?

... mælk passer bedst, for mælkebil kommer hver dag for at hente mælk – den henter ikke høns, korn eller vand.

## Demoopgave 17

Hvilke ord passer i teksten?

Klik på svar

Klara og Andreas er gode venner. De leger tit sammen. De kan også godt lide at læse bøger og se film. Det skal helst være om vampyrer. I filmene skal der være dyster musik og (dejlige, fjollede, sjove, skræmmende) lyde.

En dag går de i (biografen, byen, skole, teateret). Der er nemlig kommet en ny vampyrfilm. De køber en masse slik og to kæmpestore sodavand. (Bogen, Filmen, Historien, Legen) begynder, mens Klara og Andreas guffer slik og drikker sodavand. Filmen er rigtig god og meget uhyggelig, men de ved ikke, hvordan filmen slutter, for de bliver nemlig nødt til at skynde sig ud på (gaden, pladsen, taget, toilettet).

Svar / gå videre

"Denne gang er der fire parenteser. Hver gang der er en parentes, skal I vælge hvilket af de fire ord, der passer bedst i sammenhængen."

Læs det første afsnit højt, og tal om, hvilket af ordene, der passer bedst i sammenhængen:

– dejlige, fjollede, sjove, skræmmende – skræmmende er det rigtige svar, i vampyrfilm er der dyster musik og skræmmende lyde. Lydene i filmene kan hverken være dejlige, fjollede eller sjove.

– biografen, byen, skole, teateret – biografen er det rigtige svar, for det er hverken i byen, i skolen eller i teateret men ser (vampyr)film.

– Bogen, Filmen, Historien, Legen – Filmen er det rigtige svar. De er jo i biografen, for at se vampyrfilm. Det handler hverken om en bog, en historie eller en leg.

– gaden, pladsen, taget, toilettet – toilettet er det rigtige svar. De har jo spist masser af slik og drukket sodavand, så de kan ikke holde sig, til filmen er slut. Det giver ingen mening at gå ud på gaden, på torvet eller på taget.